

[Download PDF](#)

Dansk på mange måder: Begreber og definitioner

Rigsdansk/standarddansk

Det standardiserede dansk uden præg af dialekter. Rigsdansk er tæt forbundet med københavnsk på baggrund af Københavns historiske status som hovedstad og magtcentrum. Forholdet mellem standarddansk og københavnsk tematiseres og diskuteres i artiklen "Hvorfor blev københavnsk den rigsdanske dialekt?", videnskab.dk 29.8 2013

<https://videnskab.dk/sporg-videnskaben/hvorfor-blev-kobenhavnsk-den-rigsdanske-dialekt>

Dialekt

Dialekt er et talesprog der er knyttet til en bestemt egn og har helt specielle lokale træk f. eks. en særlig intonation (tonegang) og særlig grammatik og ordforråd.

På dialekt.dk kan man se et kort over de gamle danske dialekter:

<https://dialekt.ku.dk/dialektkort/>

Et underholdende indtryk af dialekterne kan man få på sprogforsker Michael Eistrups halvandet minut lange "dialektskole": <https://da-dk.facebook.com/P4kbh/videos/dialektskolen-med-michael-ejstrup/1283411078360413/> eller hans vurdering af dialekter, som de tales i danske film og tv-serier: <https://www.youtube.com/watch?v=q7Dsu7DayOo>

Dialekt på skrift

Enkelte danske dialekter har udviklet et skriftsprog og bruger det aktivt. Det gælder ikke mindst sønderjysk. F. eks. har "Æ Synnejysk Forening" en hjemmeside skrevet udelukkende på sønderjysk.

Regionalsprog

Regionalsprog er et regionalt præget dansk, dvs. et dansk hvor man kan høre, hvor i landet taleren kommer fra. Forskellen mellem dialekt og regionalsprog er

at regionalsprog knytter an til et større område (f.eks. Vestjylland) og at der ikke er helt så mange sproglige træk, der adskiller regionalsproget fra rigsdansk som mellem en klassisk dialekt og rigsdansk. Mediernes indflydelse og den øgede mobilitet (dvs. at vi i højere grad flytter for uddannelse, arbejde osv.) har betydet at de gamle dialekter i stort omfang ikke tales mere, men er blevet af erstattet af regionalsprogene som har en mindre udpræget lokal prægning.

Sociolekt

Sprogbrug som er fælles for medlemmer af en bestemt social klasse eller gruppe. Sociolekt knytter sig således ikke til geografisk område, men til sprogbrugernes sociale tilhørsforhold i kraft af f.eks. uddannelse og arbejde.

Etnolekt

Sprogbrug knyttet til en etnisk gruppe i et samfund. Betegnelsen er afhængig af at der er tale om møde mellem forskellige sprog, f.eks. dansk og arabisk, der mødes i Danmark. Begrebet er typisk forbundet med minoritetskultur.

Vi vil gerne rette en stor tak til begge fonde, Undervisningsministeriet og Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig for deres støtte.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

BREBØLFONDEN

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS FOND

Hjemmesiden er optimeret til nyeste version af følgende browsere: Chrome, Firefox, Safari og Edge.